

Janke Wikholms Krönika

September 2017

Bara BAS för Bygg!

Vecka 35 fick jag verkligen se Sverige. Åkte på söndag kväll på långa och vackra vägar till Älvdalen. Kommunen hade fått ett påpekande från Arbetsmiljöverket och jag genomförde därför en BAS-kurs. Det är en stor kommun och ett glatt gäng från Idre berättade i pauser den ena osannolika björnhistorien efter den andra. Olyckan som föranledde "verkets" besök hade kunna sluta riktigt illa.

Dagen efter var det "BAS-P" för NCC, Göteborg. Hela centrala Göteborg är numera en byggarbetsplats. Det är välskyltat och jag hittar fram till kurslokalen. På kursen är vi överens om att planering är A och O för att få till stånd säkra arbetsplatser, speciellt inne "i stan" när marginalerna är så små.

Dag tre har jag arbetsmiljölektion för en YH-utbildning till Byggproduktionsledare i Piteå. En del på kursen har ett förflutet från bygg. Man känner väl till olyckor och förslitningsskador. Andra kommer från helt andra branscher och vill testa något nytt. Eller så är man kanske bara less på kommun eller landsting som arbetsgivare? En av de byggerfarna framhåller variationen och friheten i yrket som en stor fördel. Han menar att detta kompenserar den kassa fysiska miljön.

Veckan avslutas med ytterligare två BAS-kurser. En i Uppsala för NCC och till den sista tar jag flyget till Sundsvall. Där träffar jag ett stort antal kommunanställda. Det blev med andra ord en riktig byggevecka!

Varför satsar bygg så mycket på arbetsmiljöutbildning? Något riktigt bra svar har jag inte. Jag hoppas dock att det beror på insikt och vilja att komma till rätta med olyckor och belastningsskador. Kanske har även Arbetsmiljöverket bidragit en del med inspektioner och sanktionsavgifter? Naturligtvis spelar det myckna byggandet in.

Det är snart tio år sedan som Sverige införde de europeiska byggreglerna i sin lagstiftning. Det ställdes krav på aktiva byggherrar och att alla byggarbetsplatser skulle ha byggarbetsmiljösamordnare, BAS P och BAS U. Den stora förändringen var ju "P" (planering och projektering).

Redan innan byggarbetet påbörjades skulle det finnas med arbetsmiljökunniga i projekten som såg till att säkerhet och arbetsmiljö utvecklades i takt med projekt- och tidplan. När sedan "U" (utförande) tog över skulle mycket i arbetsmiljöarbetet vara förberett. På så sätt kan man i byggskedet koncentrera sig på att hinna se till att alla jobbar säkert och följer arbetsmiljöplanen.

När det gäller kraven på utbildning av "P" och "U" sparade inte Arbetsmiljöverket på krutet. På kurserna visar jag AV:s utbildningsmatris (www.av.se). De 48 utbildningstimmar som rekommenderas här har ingen motsvarighet i någon annan bransch. Så det är inget fel på ambitionerna!

Har då alla dessa kurser, inspektioner, sanktionsavgifter, viten och rättsfall gjort våra byggarbetsplatser säkrare? Jag tror det. Alla jag träffar är intresserade och villiga att bidra till säkrare arbetsplatser. Men samtidigt uppmärksammar man viktiga problem som hindrar en positiv utveckling. Den ständiga jakten på kostnader gör att många oseriösa företag finns på marknaden. Pressade tidplaner gör att många frestas att "gena i kurvorna". Offentliga upphandlingar till "lägsta pris" gör att bra företag missar upphandlingar. Det kortsiktiga tänkandet uppmuntras. Så det finns motstridiga krafter.

Bara denna höst kommer jag att genomföra minst ett femtiotal BAS-kurser runt om i landet. Helt säkert kommer jag att kunna påverka flera personer. Kanske blir deltagarna lite bättre på att planera och följa reglerna på arbetsplatsen. Det blir några olyckor färre. Det känns bra.

Men. Om vi verkligen vill minska olyckorna inom bygg och få en bättre arbetsmiljö krävs en allmän attitydförändring i samhället. Bra arbetsmiljö kostar lite mer i utförandet. Så är det. Men vi har igen det i avsevärt lägre kostnader för rehabilitering och sjukvård. Så svårt och ändå så enkelt är det!

*Arbetsmiljöhälsningar!
Janke Wikholm*

Skicka synpunkter på krönikan till info@jankewikholm.se
Läs flera krönikor på www.jankewikholm.se

JWAB
JANKE WIKHOLM AB